

**ZAKRES WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI
WYMAGANY OD UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
NA KONKURSIE JĘZYKA POLSKIEGO
w województwie zachodniopomorskim
w roku szkolnym 2022/2023**

Na wszystkich etapach eliminacji konkursowych uczestnicy powinni wykazać się wiadomościami i umiejętnościami opisanymi w wymaganiach ogólnych i szczegółowych podstawy programowej kształcenia ogólnego w części dotyczącej przedmiotu język polski w II etapie edukacyjnym zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej [...] (Dz. U. z 2017 r., poz. 356).

Ponadto wymagania ogólne konkursu obejmują wiadomości i umiejętności zintegrowane z treściami nauczania języka polskiego z pokrewnymi zagadnieniami z innych przedmiotów przewidzianych w edukacji na poziomie szkoły podstawowej, określonych w wyżej wymienionym rozporządzeniu.

Na wszystkich etapach konkursu uczeń powinien wykazać się wiedzą i umiejętnościami w zakresie:

1. pogłębionej interpretacji tekstów kultury (samodzielnego stawiania tez interpretacyjnych, także w interpretacji porównawczej i dowodzenia ich na podstawie przesłanek zawartych w tekście, wykorzystywania w interpretacji kontekstów, w tym kontekstu historycznoliterackiego, biograficznego i filozoficznego, dostrzegania w czytanych utworach cech charakterystycznych dla określonego rodzaju i gatunku literackiego);
2. odkrywania sensów dosłownych, przenośnych i symbolicznych; odróżnianie prawdy od fikcji, opinii od faktów, informacji od komentarza;
3. pogłębionej analizy tekstów kultury (posługiwania się w omówieniu podanych dzieł literackich pojęciami z zakresu teorii literatury w sposób precyzyjny i funkcjonalny, wskazywania środków stylistycznych i ich funkcji w tekście, wykorzystywania analizy do interpretacji tekstów kultury);
4. podejmowania dyskursu porównawczego (rozpoznawania zasady zestawienia tekstów, opisywania sposobu funkcjonowania uniwersalnych mitów, symboli, wątków, motywów i toposów w poszczególnych tekstach kultury);
5. tworzenia własnych tekstów na temat, ze świadomością celu i adresata, poprawnych pod względem językowo-stylistycznym oraz z dbałością o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną, w formie krótszej: (zaproszenie, życzenie, ogłoszenie, zawiadomienie, reklama, notatka regulamin, przepis, instrukcja, dedykacja) oraz dłuższej: (list prywatny i oficjalny, opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis sytuacji i przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, dziennik i pamiętnik pisane z perspektywy własnej lub bohatera literackiego, recenzja, rozprawka, sprawozdanie);
6. dokonywania różnorodnych działań na cudzym tekście (np.: streszczanie, parafrazowanie, sporządzanie notatki);
7. funkcjonalnego wykorzystania wiedzy o języku i stosowania jej w zakresie fleksji, składni, słowotwórstwa, leksyki, frazeologii, ortografii i interpunkcji (w tym dostrzegania różnic językowych wynikających ze zmian historycznych, pogłębionej

analizy składniowej, np. rysowania wykresów zdań i ich objaśniania, komunikacji językowej dotyczącej m.in. rozumienia i wyjaśniania błędów językowych);

8. znajomością tekstów lektur obowiązkowych:
 - a. dla etapu szkolnego dla klas IV-VII
 - b. dla etapu rejonowego i wojewódzkiego dla klasy VIII oraz wskazanych w spisie lektur dla odpowiedniej części konkursu.

TEKSTY KULTURY OBOWIĄZUJĄCE NA II I III ETAPIE KONKURSU

- Film *Życie jest piękne* w reżyserii Roberto Benigni
- John Boyne, *Chłopiec w pasiastej piżamie*. Tłum. Paweł Łopatka
- Marcus Zusak *Złodziejka książek*. Tłum Hanna Bałtyn
- Eric-Emmanuel Schmitt, *Oskar i pani Róża*.
- Bolesław Prus *Antek*.
- Henryk Sienkiewicz, *Janko Muzykant*.
- Maria Konopnicka, *Mendel Gdański*
- Sławomir Mrożek *Wina i kara*. [w: tegoż] *Opowiadania*, Kraków 1974 lub inne wydania
- Mit o *Minotaurze*

LITERATURA POMOCNICZA

1. Olga Tokarczuk, *Wykłady łódzkie* [w:] tejsze *Czuły narrator*. Kraków 2020.
2. Maria Nagajowa, *Sztuka dobrego pisania i mówienia*. Warszawa 2003.
3. Zofia Anna Kłakówna, Krzysztof Wiatr, *Nowa sztuka pisania. Klasy 4-6 szkoły podstawowej*. Kraków 2006.
4. Janusz Bąk, *Słownictwo i frazeologia w ćwiczeniach*. Łódź 2015.
5. Jerzy Podracki, *Nowy słownik interpunkcyjny języka polskiego z zasadami przestankowania*.
6. Anna Częścik, Józef Częścik, *Gramatyka, co z głowy nie umyka*. Gdańsk 2008;
7. Anna Częścik, Józef Częścik, *Interpunkcja, czyli przestankowanie, co w głowie zostanie*, Gdańsk 2011.
8. Jan Miodek, *Ojczyzna polszczyzna dla uczniów*. Gdańsk 1996.
9. Władysław Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury*.
10. *Słownik terminów literackich*, pod red. Janusz Sławiński.
11. Marek Bernacki, Marta Pawlus: *Słownik gatunków literackich*.
12. *Słownik poezji*, pod red. Agnieszki Nawrot.